

Keywords: independent work; performing-cognitive activity; self-regulation; motivation; interpretation; pedagogical conditions; instrumental-performing skills and habits.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Antsyferova, L., 1981. K psykholohii lychnosty kak razvyvaiushcheisia systeme [On psychology of a person as a developing system]. *Psykholohyia formyrovanyia y razvytyia lychnosty*, Moskva, 167.
2. Ylenkov, Э.В., 1984. Chto zhe takoe lychnost [What is a person]? *S cheho nachynaetsia lychnost*, Moskva, 319-358.
3. Kovalchuk, H., 2005. *Aktyvizatsiia navchannia v ekonomichnii osviti* [Enhancement of training in economic education]: navch. posib. Vyd. 2-he, dopovn, Kyiv: KNEU, 298.
4. Dorofieieva, N., Vitvytska, S., 2014. Orhanizatsiia samostiinoi roboty studentiv [Organization of independent work of students], *Modernizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini ta za kordonom :zbirnyk naukovykh prats / za zah. red. d.p.n., prof. S.S. Vitvytskoi, k.p.n., dots. N.M. Myronchuk, Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka*, 154-156.
5. Dalynher, V., 1993. *Samostoiatelnaia deiatelnost uchashchyksia y ee aktyvyzatsiia pry obuchenii matematyky* [Independent activity of students and its activation in teaching mathematics], Omsk: Yzd-vo OmYPKRO, 156.
6. Liubomudrova, Y., 1955. Pedahoh y uchenyk. Provedeniye uroka [Teacher and student. Conducting a lesson], *Ocherky po metodyke obucheniia y hry na fortepyano, 1*, Moskva, 145.
7. Zhuravska, L., 1999. Kontseptualni umovy upravlinnia samostiinoiu robotoiu studentiv u VNZ [Conceptual conditions for managing independent work of students in higher education], *Osvita ta upravlinnia*, 3, 2, 12-15.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-271-285>

УДК 378.147.091.33:271.1-1]:811.111

Никіфорчук Жанна Василівна,

аспірантка кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чернівці, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0524-2178>

nykiforchuk.zhanna@chnu.edu.ua

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ МАЙБУТНІХ БОГОСЛОВІВ

Анотація. Формування професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів та її складові вимагають систематичного вивчення. Такі знання є структурою, котра поєднує різні сфери і однією з них є релігійна.

Основним способом забезпечення майбутніх богословів текстами є відбір професійно орієнтованих текстів, котрі будуть навчальними. У статті окреслено критерії відбору навчального матеріалу для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів. З'ясовано поняття «критерій» та «критерії відбору». Наведено визначення критеріїв відбору текстів для спеціальності «Богослов'я». Проаналізовано критерії відбору навчального матеріалу. Представлено схематично узагальнену таблицю досліджень щодо критеріїв відбору навчального матеріалу для іншомовного читання. Виділено якісні (автентичність, інформативність, критерій урахування мотиваційного потенціалу, змістова цінність/цікавість текстів для читання, різноманітність, доступність та посиленість, тематичність, відповідність інтересам студентів, міжпредметна координація) та кількісний (обсяг тексту) критерії. Вказано, що для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів необхідні такі тексти, які безпосередньо стосуються професійної діяльності майбутніх богословів, а саме: молитви, псалми, уривки зі Старого та Нового Завітів, відомості про служителів церкви, богослужіння православної церкви, найбільші свята християн, відомості про релігію (про християнство як найпоширенішу релігію світу, інші світові релігії). Описано процес відбору тексту для читання. Доведено, що читання професійно орієнтованих текстів розвиває мислення майбутніх богословів, а інформація, котру вони отримують в процесі читання розвиває їхній світогляд та збагачує знання про релігію. Наведено перспективу подальшого дослідження.

Ключові слова: критерій; навчальний матеріал; професійно орієнтований текст; професійно орієнтована компетентність в читанні; майбутній богослов.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Формування професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутнього богослова, як мета відповідного університетського курсу навчання, та її складові вимагають систематичного вивчення з огляду на важливість його результатів для ефективної організації згаданого навчання. Одним із важливих компонентів цієї компетентності є її екстралінгвістична складова, що включає в себе, поміж іншого, знання про культури двох країн, мови яких використовуються при навчанні, та загальні знання про світ. Подібні знання є складною багаторівневою структурою, що поєднує різноманітні сфери, однією з яких є релігійна, яка, у свою чергу, у християнському світі тісно пов'язана з Біблією. Остання є джерелом потужного впливу на формування культур численних народів, що знаходяться в межах згаданого світу, а також на розвиток лексичного складу багатьох мов, якими послуговуються у відповідних країнах [1, с. 77].

Зміни в різних сферах життя суспільства вимагають підготовки покоління, не лише здатного адаптуватися до нових умов, прийняти самостійний вибір, проявити ініціативу, а й наділеного достатньо високим рівнем моральної вихованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою відбору навчального матеріалу в англійській мові для спеціального вжитку вирізняється значним зацікавленням з боку вітчизняних вчених. Серед них виділяємо Бориско (критерії відбору навчального матеріалу для практичної мовної підготовки учителів німецької мови), О. Бирюк (критерії відбору навчального матеріалу для формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів у навчанні читання англійських публіцистичних текстів), О. Тарнопольського (критерії відбору навчального матеріалу для навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти), Л. Бірецьку (критерії відбору навчального матеріалу для формування англійської лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання), Ю. Безвін (критерії відбору навчального матеріалу для формування соціокультурної компетентності у майбутніх викладачів англійської мови засобами проектної діяльності), Н. Осадчу (критерії відбору навчального матеріалу для формування у старшокласників лінгвосоціокультурної компетентності в англійському читанні на уроках країнознавства), І. Білянську (критерії відбору навчального матеріалу для формування аудитивної компетентності майбутніх учителів з використанням аудіокниг художніх творів), А. Томашевську (критерії відбору навчального матеріалу для формування у майбутніх фармацевтів англійської лексичної компетентності в читанні та говорінні у процесі самостійної роботи), І. Ференчук-Піонтковську (критерії відбору навчального матеріалу для формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у майбутніх філологів).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIMS AND TASKS

Вважаємо, що основним способом забезпечення студентів спеціальності «Богослов'я» текстами є відбір професійно орієнтованих текстів, які будуть навчальними. Критерії як ознака, на основі якої відбувається оцінка або класифікація чого-небудь, у методиці є важливими, насамперед, для відбору навчального матеріалу. Потрібно враховувати такі аспекти: обґрунтованість вибору конкретного матеріалу з усього спектра наявної інформації, що призводить до розробки відповідних критеріїв відбору навчального матеріалу; роль відбраного матеріалу у вирішенні проблем міжпредметного характеру, а також у майбутній професійній діяльності; частотність/можливість використання навчального матеріалу у навчальній і професійній діяльності [2, с. 4].

Мета статті – з'ясувати поняття «критерій», «критерії відбору», а також виокремити критерії відбору навчального матеріалу для формування англійської професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів.

Для досягнення поставленої мети, необхідно виконати такі **завдання**: розтлумачити поняття «критерій» та «критерії відбору»; проаналізувати та узагальнити критерії відбору навчального матеріалу науковцями; викристалізувати та описати якісні та кількісні критерії відбору навчального матеріалу у контексті нашого дослідження; описати процедуру відбору тексту для читання за виділеними критеріями.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Перед тим, як приступити до аналізу критеріїв, що зустрічаються в науково-методичній літературі, представимо аналіз тлумачення поняття «критерій». Критерій – підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило [3].

За Н. Бориско критерії – це основні ознаки, на базі яких здійснюється якісна та кількісна оцінка одиниць, що відбираються, з метою їх включення/невключення до відповідних мінімумів [4].

О. Бирюк конкретизує вищенаведену дефініцію та визначає «критерії відбору» як основні ознаки, що стосуються змісту, структури й обсягу повідомлень, за допомогою яких оцінюється текстовий матеріал з метою його використання або невикористання як навчального матеріалу відповідно до цілей навчання, розподіляючи при цьому їх на якісні та кількісні [5].

Отже, екстаполюючи дослідження вчених, вважаємо, що критерії відбору текстів для спеціальності «Богослов'я» – це основні ознаки, котрі відносимо до структури, змісту та обсягу професійно орієнтованих текстів, за допомогою яких відбираємо навчальний матеріал з метою його використання під час аудиторного та позааудиторного навчання для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів.

З'ясувавши поняття «критерії відбору», переходимо до аналізу відбору навчального матеріалу.

У своєму дослідженні О. Тарнопольський (2006) виділяє наступні критерії відбору навчального матеріалу: інформативність текстів; їхня відповідність інтересам студентів, їхньому досвіду, індивідуальним та віковим особливостям; автентичність; посильність; змістова цінність/цікавість текстів для читання [6]. Л. Бірецька (2013) подає такі критерії як автентичність; актуальність та професійно-інформативна цінність; міжпредметна координація та концентризм [7, с. 234-235]. Ю. Безвін (2017) обирає такі критерії відбору навчального матеріалу: автентичність, доступність, функціонально-цільова обумовленість, достовірність інформації на веб-сайтах, актуальність, місце веб-сайту у рейтингах популярності та методичний потенціал навігації веб-сайтів [8, с. 140]. Н. Осадча (2018) аналізує такі критерії: пізнавальна цінність, культурологічна цінність, автентичність, врахування адресата відбору, інформативна цінність, змістовність, тематичність, врахування потреб студентів, естетична привабливість [9, с. 181]. І. Білянська (2018) серед критеріїв відбору виокремлює: професійне озвучення, високохудожність, репрезентативність, змістовий критерій, різноманітність, доступність та посильність, тематичність, відповідність змісту та жанру інтересам студентів [10, с. 168]. А. Томашевська (2019) використовує такі критерії як автентичність, тематичність, інформативність, доступність та посильність [11, с. 138]. І. Ференчук-Піонтковська (2019) пропонує наступне: автентичність, тематичність, інформативність, жанрово-структурна відповідність, відповідність рівню сформованості німецькомовної комунікативної компетентності та мотиваційна цінність [12, с. 139]. Представимо схематично узагальнену таблицю досліджень щодо критеріїв відбору навчального матеріалу для іншомовного читання:

Таблиця 1

**Узагальнена таблиця критеріїв відбору навчального матеріалу для
іншомовного читання**

Критерії відбору навчального матеріалу						
За О. Гарнопольським (2006)	За Л. Бірецькою (2013)	За Ю. Безвін (2017)	За Н. Осадчою (2018)	За І. Білянською (2018)	За А. Томашевською (2019)	За І. Ференчук-Піонтковською (2019)
автентичність	автентичність	автентичність	автентичність		автентичність	автентичність
інформативність			Інформативна цінність		Інформативність	інформативність
відповідність інтересам студентів, їхньому досвіду, індивідуальним та віковим особливостям			врахування адресата відбору; врахування потреб студентів	відповідність інтересам студентів		відповідність рівню сформованості німецькомовної комунікативної компетентності
посильність		доступність		доступність та посильність	доступність та посильність	
			тематичність	тематичність	тематичність	тематичність
змістова цінність / цікавість текстів			пізнавальна цінність; культурна цінність; змістовність	змістовий критерій		
	актуальність та професійноінформаційна цінність	актуальність	естетична привабливість	професійне озвучення		жанрово-структурна відповідність
	міжпредметна координація	доступність інформації на веб-сайтах		високохудожність		мотиваційна цінність

	концен- тризм	місце веб- сайту у рейтингу популяр- ності		репрезе- нта- тивність		
		методич- ний потенціал		різнома- нітність		

Отже, проаналізувавши низку досліджень щодо відбору критеріїв відбору текстів для іншомовного читання [6], [7], [8], [9], [10], [11], [12], бачимо, що дослідники найчастіше виділяють серед критеріїв відбору автентичність, інформативність, тематичність, доступність та посильність навчального матеріалу, а також його відповідність інтересам студентів. Оцінивши важливість даних критеріїв у контексті нашого дослідження, ми викристалізуємо такі **якісні критерії** відбору професійно орієнтованих текстів, як *автентичність, інформативність, критерій урахування мотиваційного потенціалу, змістова цінність/цікавість текстів для читання, різноманітність, доступність та посильність, тематичність, відповідність інтересам студентів, міжпредметна координація*. До кількісного критерію відносимо *обсяг текстового матеріалу*.

Впевнені, що тексти, котрі пропонуватимуться студентам для читання повинні бути *автентичними*. Саме такі тексти є реальними, тобто власне призначеними для читання носіями мови, а не спеціально розробленими для навчання читання іноземною мовою носіїв інших мов. Робота саме з автентичними текстами зможе привчити майбутніх богословів до читання реальних, а не штучних іншомовних текстів у реальних, а не штучних умовах [6, с. 79].

Важливим критерієм вважаємо *інформативність* професійно орієнтованого навчального тексту. Навчальний матеріал можна визначити інформативним у тому випадку, коли він викликає природній інтерес у читачів тими одиницями інформації, котрі у собі несе [9, с. 129]. Інформативність характеризується не загальною кількістю інформації у тексті («інформаційною насиченістю»), а лише тією змістовною інформацією, яка стане здобутком реципієнта (у нашому випадку – майбутнього богослова) [8, с. 96]. Робота з інформативними текстами є засобом задоволення потреб майбутніх богословів в необхідній інформації за професійним спрямуванням.

Також виділяємо *критерій урахування мотиваційного потенціалу*. Мотивація й стимулювання тих, хто навчається займає особливе місце. Підкреслюємо, що процес формування професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів буде ефективним у тому випадку, коли відібрані теми будуть значущими для студентів і входить у сферу їх професійної діяльності (це уривки зі Святого письма, відомості про церковних діячів чи новини церкви) [8, с. 97]. Оволодіння іншомовними вміннями на базі матеріалів професійно значущого характеру, виконання комунікативних фахових завдань, робота з англomовною інформацією, яка входить у коло інтересів майбутніх богословів сприятиме розвитку мотиваційної сфери студентів спеціальності «Богослов'я» [13, с. 292].

Змістова цінність/цікавість текстів для читання. Думаємо, що цей критерій обумовлює привабливість текстів для майбутніх богословів. У випадку, коли тексти, котрі використовуються під час аудиторного та позааудиторного читання є привабливими для студентів, то це стає основою для розвитку процесуальної мотивації читання іноземною мовою [6, с. 82]. Рекомендуємо враховувати сенситивність обраних тем та бажання їх дискутувати, а також морально-етичну та виховну цінність обраних текстів для студентів спеціальності «Богослов'я». Необхідно брати до уваги факт емоційної або естетичної цінності, коли можливо, інформація у тексті відома (наприклад, студенти знають зміст притч, біблійних уривків, молитви тощо), проте у них виникають позитивні емоції при читанні професійно орієнтованого тексту англійською мовою та при подальшому його обговоренні. Найкращим з точки зору розвитку процесуальної мотивації є поєднання інформативності запропонованих текстів для читання з естетичною та емоційною цінністю таких матеріалів [6, с. 83].

Критерій різноманітності передбачає жанрове (молитви, псалми, біблійні уривки, притчі, біографічні довідки про церковних діячів), тематичне (уривки зі Старого та Нового завітів, загальні відомості про релігію та її різноманіття, відомості про церковні будівлі, ікони, богослужіння, свята тощо) та авторське різноманіття професійно орієнтованих текстів. Тематичне різноманіття сприятиме збагаченню словникового запасу майбутніх богословів. Що стосується жанрового та авторського різноманіття, то тексти повинні сприяти розширенню кругозору майбутніх богословів, сформувати уявлення про літературу та культуру англомовних країн, розвинути інтерес до конкретного жанру, що спонукатиме їх до автономного англомовного читання [10, с. 110].

Наступним аналізуємо *критерій доступності та посильності* навчального матеріалу для майбутніх богословів, котрий означає зрозумілий виклад, відносно короткі і прості речення, вживання переважно відомого лексичного та граматичного матеріалу, незначну кількість невідомих лексичних одиниць, які не перешкоджають загальному розумінню чи про значення яких можна здогадатися за контекстом. Критерій передбачає також доступність представленої фахової інформації, яка, безумовно, може бути незнайомою для майбутнього богослова. Тексти повинні відповідати рівню володіння англійською мовою студентами. Це, однак, не означає, що вони повинні бути легкими для майбутніх богословів. Важливо, щоб тексти містили новий лексичний, фаховий матеріал, але не були переобтяжені ним [11, с. 91].

Критерій тематичності означає відбір текстів у межах тем, окреслених навчальною програмою. Він передбачає відповідність навчального тексту визначеним нами сферам спілкування – освітньо-професійній та суспільно-політичній [12, с. 81]. Тематична направленість матеріалу, що добирається, має бути адекватною тому матеріалу, що використовується у передбачуваних сферах реальної комунікації майбутніх богословів, відповідати професійним інтересам студентів цієї спеціальності. Щоб зробити навчальний матеріал цінним, необхідно відбирати ті дійсні проблеми, що складають змістовний бік спілкування (можливість читати та інтерпретувати автентичні тексти за фахом, брати участь у конференціях, семінарах, форумах, проєктах, вести дискусії, полемізувати на професійну тематику, можливість закордонних відряджень, навчання за

обміном, місіонерська діяльність), при цьому крім професійної спрямованості треба враховувати сферу спілкування, вік, види діяльності майбутніх богословів.

Критерій відповідності інтересам студентів пов'язаний з орієнтацією на теми, котрі входять у коло інтересів майбутніх богословів. Зазначаємо, що урахування інтересів усіх студентів не завжди є можливим, адже студентська група може включати особистостей із кардинально протилежними поглядами, смаками чи захопленнями. Тому стимулом для пізнавальної мотивації майбутніх богословів має служити актуальність тематики. Варто зазначити, що позачасовою актуальністю для студентів цієї спеціальності характеризуються теми, які стосуються загальнолюдських цінностей, вічних проблем (молитви та біблійні уривки найкраще виконують таку роль) [10, с. 113]. В освітньому процесі мають місце індивідуальні (індивідуально цікаві) тексти, дібрані саме для окремих студентів з їхніми специфічними інтересами. Майбутні богослови повинні мати право голосу у доборі спільних текстів для читання усією групою. Це не тільки допоможе зробити матеріали для читання цікавими та змістовно цінними для всіх, хто навчається, але й буде сприяти розвитку навчальної автономії [6, с. 84].

Виокремлюємо також *критерій міжпредметної координації*. Він передбачає добір таких текстів англійською мовою, які б містили термінологічну лексику, засвоєну майбутніми богословами рідною мовою під час вивчення профільних теоретичних і практичних дисциплін. У результаті добору текстів на основі цього критерію створюються оптимальні умови для оволодіння англійською мовою термінологічною лексикою та професійною компетентністю взагалі, адже знання термінології, отримані майбутніми богословами на заняттях із відповідних профільних дисциплін, закріплюються, поглиблюються і систематизуються на заняттях з іноземної мови [7, с. 234].

До **кількісного критерію** вважаємо за доцільне віднести *обсяг текстового матеріалу*. Пропонується одна-півтори сторінки друкованого тексту для самостійної роботи студентів [14, с. 84]. Вважаємо за доцільне уникати надто великих за обсягом навчальних текстів для майбутніх богословів. Такий вибір текстів дозволить надати досить інформативні професійно орієнтовані тексти з новими лексичними одиницями і водночас уникнути надто великих текстів, котрі вимагають багато часу для їх прочитання, опрацювання та інтерпретації [11, с. 91].

Вважаємо, що саме такі обрані нами критерії відбору навчальних професійно орієнтованих текстів (а саме автентичність, інформативність, критерій урахування мотиваційного потенціалу, змістова цінність/цікавість текстів для читання, різноманітність, доступність та посиленість, тематичність, відповідність інтересам студентів, міжпредметна координація та обсяг тексту) сприятимуть формуванню англійською професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів.

Для нашого дослідження доцільними є такі професійно орієнтовані тексти, котрі безпосередньо стосуються діяльності майбутніх богословів та відносяться до їхніх професійних інтересів. До такого переліку відносимо: молитви, псалми, уривки і Старого та Нового Завітів, відомості про відомих служителів церкви, богослужіння православної церкви, найбільші свята християн, відомості про релігію (відомості про

християнство як найпоширенішу релігію світу, релігія у Великій Британії, інші релігії світу). Детальніше прокоментуємо наш вибір.

Читання Біблії іноземною мовою розкриває майбутньому богослову правду про Бога, вказує шлях до вічного життя, пояснює вічні проблеми гріха і страждань, дає можливість інтерпретувати її та використовувати у своїй професійній діяльності.

Біблійні мотиви, як у цьому можна пересвідчитись, звернувшись і до інших сюжетів та їх художніх трактувань, не лише збагачують образність, поглиблюють підтекст автентичних творів, а й постають морально-етичним стимулом для осмислення майбутніми богословами найболючіших проблем.

Із Нового Завіту відомими в народі стали євангельські притчі – оповіді Ісуса Христа. Саме у притчах закладено закладено могутню силу впливу на людину, в нашому випадку, на майбутнього богослова.

Така різноманітність притч викликає у майбутнього богослова інтерес до змісту притчі, спонукає до різних мисленневих операцій: від розрізнення, порівняння, співставлення до абстрагування, аналізу, синтезу, оцінки. Саме через притчу відбувається пізнання мудрості шляхом розвитку мислення. Використання притчі передбачає роботу на ціннісному рівні. Саме звернення до притчі дозволяє підживити душу майбутнього богослова добром, створюючи ресурс протистояння злу і хаосу. Притча може допомогти йому накопичувати «душевний» матеріал, формувати і уточнювати уявлення про важливі життєві цінності, вчинки, дії.

Читання притч іноземною мовою сприяє формуванню моральних почуттів, таких як милосердя, каяття, співчуття, співпереживання тощо. Вони спонукають майбутніх богословів задуматись над сенсом життя, його духовними цінностями, вічними істинами – такими як любов, добро, справедливість, вірність [15, с. 113].

Опишемо процедуру відбору тексту для читання.

The Sower

On that day Jesus had gone out of the house and was sitting by the sea. And large crowds gathered to Him, so He got into a boat and sat down, and the whole crowd was standing on the beach.

And He told them many things in parables, saying, «Behold, the sower went out to sow; and as he sowed, some seeds fell beside the road, and the birds came and ate them up. Others fell on the rocky places, where they did not have much soil; and they sprang up immediately, because they had no depth of soil. But after the sun rose, they were scorched; and because they had no root, they withered away. Others fell among the thorns, and the thorns came up and choked them out. But others fell on the good soil and yielded a crop, some a hundred, some sixty, and some thirty times as much. The one who has ears, let him hear».

And the disciples came up and said to Him, «Why do You speak to them in parables?» And Jesus answered them, «To you it has been granted to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it has not been granted. For whoever has, to him more shall be given, and he will have an abundance; but whoever does not have, even what he has shall be taken away from him. Therefore I speak to them in parables; because while seeing they do not see, and while hearing they do not hear, nor do they understand. And in their case the prophecy of Isaiah is being fulfilled, which says,

«You shall keep on listening, but shall not understand;
And you shall keep on looking, but shall not perceive;
For the heart of this people has become dull,
With their ears they scarcely hear,
And they have closed their eyes,
Otherwise they might see with their eyes,
Hear with their ears,
Understand with their heart, and return,
And I would heal them».

But blessed are your eyes, because they see; and your ears, because they hear. For truly I say to you that many prophets and righteous people longed to see what you see, and did not see it, and to hear what you hear, and did not hear it.

«Listen then to the parable of the sower. When anyone hears the word of the kingdom and does not understand it, the evil one comes and snatches away what has been sown in his heart. This is the one sown with seed beside the road. The one sown with seed on the rocky places, this is the one who hears the word and immediately receives it with joy; yet he has no firm root in himself, but is only temporary, and when affliction or persecution occurs because of the word, immediately he falls away. And the one sown with seed among the thorns, this is the one who hears the word, and the anxiety of the world and the deceitfulness of wealth choke the word, and it becomes unfruitful. But the one sown with seed on the good soil, this is the one who hears the word and understands it, who indeed bears fruit and produces, some a hundred, some sixty, and some thirty times as much».

(text is borrowed from

<https://classic.biblegateway.com/passage/?search=Matthew+13&version=NASB>)

Окреслимо процес відбору професійно орієнтованого тексту для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів.

За критерієм *автентичності*, притча дібрана з верифікованого перекладу Біблії на англійську мову New American Standard Bible (NASB). Саме цей переклад являється найточнішим та найближчим до оригіналу, він зроблений з найдостовірніших манускриптів і цей варіант перекладу на англійську мову використовують дослідники Біблії.

За критерієм *інформативності* притча «The Sower» служить засобом задоволення потреб студентів у цікавій інформації.

За критерієм *урахування мотиваційного потенціалу* текст професійно значущого характеру і входить у сферу професійної діяльності студентів. А також ця притча сприяє розвитку мотиваційної сфери майбутніх богословів.

За критерієм *змістової цінності/цікавості текстів для читання* обраний нами текст має морально-етичну та виховну цінність для майбутнього богослова. Можливо, інформація в тексті і знайома для студентів, та у них виникатимуть позитивні емоції при читанні та при подальшому обговоренні тексту.

За критерієм *різноманітності* текст сприяє розширенню кругозору майбутнього богослова, розвиває інтерес до конкретного жанру (притча) та спонукає студентів до автономного англомовного читання.

За критерієм *доступності та посильності* відібраний нами текст викладено зрозуміло, речення в ньому є відносно короткими, присутня незначна кількість невідомих лексичних одиниць. Притча відповідає рівню володіння англійською мовою. Вона містить новий лексичний матеріал, але не переобтяжена ним.

За критерієм *тематичності* інформація з притчі може використовуватися у сферах реальної комунікації майбутніх богословів.

За критерієм *відповідності* інтересам студентів притча пов'язана з орієнтацією на теми, що входять у коло інтересів студентів.

За критерієм *міжпредметної координації* студенти засвоїли термінологічну лексику рідною мовою під час вивчення профільних та теоретичних дисциплін. Тому це сприятиме оволодінню майбутніми богословами англомовною термінологічною лексикою та професійною компетентністю взагалі.

За *обсягом текстового матеріалу* текст невеликий, сторінка друкованого тексту. Обраний текст є доволі інформативним з достатньою кількістю нових професійно орієнтованих лексичних одиниць. Обсяг представленого нами тексту не потребує значного часу для прочитання, опрацювання та інтерпретації майбутніми богословами.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Визначення критеріїв відбору навчального матеріалу (автентичність, інформативність, критерій урахування мотиваційного потенціалу, змістова цінність/цікавість текстів для читання, різноманітність, доступність та посильність, тематичність, відповідність інтересам студентів, міжпредметна координація та обсяг тексту) є важливим кроком у розробці методики формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів, бо є можливістю забезпечення відбору текстів, на яких буде побудована підсистема та комплекси вправ.

Отже підсумовуємо, що читання релігійних професійно орієнтованих текстів іноземною мовою забезпечує доступність конкретного змісту засвоєваних майбутніми богословами моральних норм; прискорює процес набуття життєвого досвіду; дає можливість висловлювати думки через власне розуміння та порівнювати власні вчинки і переживання з тим, про що розповідається у творах подібного характеру. Безсумнівно, читання професійно орієнтованих текстів розвиває мислення, а інформація, котру отримує майбутній богослов у процесі читання, розвиває його світогляд і збагачує знання про релігію.

Перспективою подальшого дослідження є розробка підсистеми вправ для формування англомовної професійно орієнтованої компетентності в читанні майбутніх богословів із використанням відібраних текстів.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Черноватий, Л. М., 2018. Переклад біблійних власних назв англійською й українською мовами (компаративний аспект), *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Іноземна філологія*, 88, 76-84.
2. Цепкало, О. В., 2014. Критерії відбору текстів для навчання професійно орієнтованого іншомовного спілкування студентів технічних спеціальностей, *Наукові записки. Серія: педагогіка*, 4, 7.
3. *Академічний тлумачний словник української мови*. Доступно: <<http://sum.in.ua/s/kryterij>>.
4. Бориско, Н. Ф., 1999. Концепція учебно-методического комплексу для практичної мовної підготовки учителів німецької мови (на матеріалі інтенсивного навчання). Монографія, Київ: *Изд. центр КГЛУ*, 268.
5. Бирюк, О. В., 2006. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англійських публіцистичних текстів: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Київський національний лінгвістичний університет*, Київ, 206.
6. Тарнопольський, О. Б., 2006. *Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти*. Навчальний посібник, Київ: Фірма «ІНКОС», 248.
7. Бірецька, Л. С., 2013. Критерії відбору навчального матеріалу для формування англійської лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання, *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ Серія Філологія. Педагогіка. Психологія*, 27, 232–238.
8. Безвін, Ю. Г., 2017. Формування соціокультурної компетентності у майбутніх викладачів англійської мови засобами проектно-діяльної діяльності: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Київський національний лінгвістичний університет*, Київ, 216.
9. Осадча, Н. В., 2018. Формування у старшокласників лінгвокультурної компетентності в англійському читанні на уроках країнознавства: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Київський національний лінгвістичний університет*, Київ, 248.
10. Білянська, І. П., 2018. Формування англійської аудитивної компетентності майбутніх учителів із використанням аудіокниг художніх творів: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка*, Тернопіль, 317.
11. Томашевська, А. Ю., 2019. Формування у майбутніх фахівців англійської лексичної компетентності в читанні та говорінні у процесі самостійної роботи: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка*, Тернопіль, 279.

12. Ференчук-Піонтковська, І. О., 2019. Методика формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у майбутніх філологів: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Тернопільський національний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, 288.*
13. Голуб, І. І., 2010. Критерії відбору навчального матеріалу в професійно орієнтованому навчанні англійської мови. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка», 15, 286–295.*
14. Соломко, З. К., 2014. Формування німецькомовної лексичної компетенції майбутніх юристів у процесі самостійної роботи з використанням інформаційних технологій: *дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.02, Київський національний лінгвістичний університет, Київ, 194.*
15. Хамська, Н. Б., 2012. Особливості використання притч у моральному вихованні підлітків. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 38, 109–114.*

CRITERIA FOR SELECTION OF EDUCATIONAL MATERIAL FOR FORMING ENGLISH PROFESSIONALLY ORIENTED READING COMPETENCE OF FUTURE THEOLOGIANS

Zhanna V. Nykiforchuk,

Postgraduate Student

Department of Pedagogy and Methodology of Primary Education

Yurii Fedkovych Chernivtsi National University

Chernivtsi, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0524-2178>

nykiforchuk.zhanna@chnu.edu.ua

Abstract. The forming of professionally oriented reading competence of future theologians and its components require systematic study. Such knowledge is a structure that combines different areas and one of them is religious. The main way to provide future theologians with texts is to select professionally oriented texts that will be educational. The article outlines the criteria for selecting educational material for the forming of English-speaking professionally oriented reading competence for future theologians. The definitions of «criterion» and «selection criteria» are clarified. The criteria for selection of texts for the speciality «Theology» are defined. The criteria for selection of educational material are analyzed. A schematically generalized table of research on the criteria for selection educational material for reading in a foreign language is presented. Qualitative (authenticity, informativeness, criterion of motivational potential, semantic value/interest of texts for reading, variety, accessibility and feasibility, subjectivity, correspondence to students' interests, interdisciplinary coordination) and quantitative (volume of text) criteria are distinguished. It is stated that the forming of English-speaking professionally oriented reading competence of future theologians requires texts that directly relate to the professional activities of future theologians, namely: prayers, psalms, passages from the Old and New Testaments, information about church ministers, Orthodox Church

services, major holidays of Christians, information about religion (about Christianity as the most widespread religion in the world, other world religions). The process of selection of text for reading is described. It is proved that reading of professionally oriented texts develops the thinking of future theologians, and the information they receive in the process of reading develops their worldview and enriches their knowledge of religion. The prospect of further research is given.

Keywords: criterion; educational material; professionally oriented text; professionally oriented reading competence; future theologian.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Chernovaty, L. M., 2018. Pereklad bibliinykh vlasnykh nazv anhliiskoiu y ukrainskoiu movamy (komparatyvnyi aspekt) [Rendering Biblical Proper Names into English and Ukrainian (a Comparative Aspect)]. *Visnyk KhNU im. V. N. Karazina. Inozemna filolohiia*, 88, 76-84.
2. Tsepka, O. V., 2014. Kryterii vidboru tekstiv dlia navchannia profesiino oriientovanoho inshomovnoho spilkuvannia studentiv tekhnichnykh spetsialnostei [Criteria of Texts Selection for Teaching Students of Technical Specialties Professionally Oriented Communication]. *Naukovi zapysky. Serii: pedahohika*, 4, 7.
3. *Akademichnyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Academic Explanatory Dictionary of Ukrainian]. Dostupno: <<http://sum.in.ua/s/kryterij>>.
4. Borisko, N. F., 1999. *Koncepcija uchebno-metodicheskogo kompleksa dlia prakticheskoy jazykovej podgotovki uchitelej nemeckogo jazyka (na materiale intensivnogo obuchenija)* [The Concept of Educational and Methodical Complex for Practical Language Training of German Language Teachers (on the Material of Intensive Training)]. Monografija, Kyiv: *Izd. centr KGLU*, 268.
5. Byriuk, O. V., 2006. *Metodyka formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii maibutnikh uchyteliv u navchanni chytannia anhlomovnykh publitsystychnykh tekstiv* [Methods of Forming of Socio-cultural Competence of Future Teachers in Teaching Reading English Publicistic Texts]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet*, Kyiv, 206.
6. Tarnopolskyi, O. B., 2006. *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vyshchomu movnomu zakladi osvity* [Methods of Teaching Foreign Language Communicative Activity in a Higher Language Educational Institution], *Navchalnyi posibnyk*, Kyiv: Firma «INKOS», 248.
7. Biretska, L. S., 2013. Kryterii vidboru navchalnogo materialu dlia formuvannia anhlomovnoi leksychnoi kompetentnosti maibutnikh likariv u protsesi profesiino oriientovanoho chytannia [Criteria for Selection of Educational Material for the Forming of English Lexical Competence of Future Doctors in the Process of Professionally Oriented Reading], *Naukovyi visnyk kafedry Yunesko KNLU Serii Filolohiia. Pedahohika. Psykholohiia*, 27, 232–238.

8. Bezvin, Yu. H., 2017. Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti u maibutnikh vykladachiv anhliiskoi movy zasobamy proektnoi diialnosti [Forming the Socio-cultural Competence of Future University English Teachers by Means of Project Work]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet, Kyiv, 216.*
9. Osadcha, N. V., 2018. Formuvannia u starshoklasnykiv linhviosotsiokulturnoi kompetentnosti v anhlovnomu chytanni na urokakh krainoznavstva [Forming Socio-Cultural Competence to High School Students, while Teaching Them Reading at the Lessons of Country Study]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet, Kyiv, 248.*
10. Bilianska, I. P., 2018. Formuvannia anhlovnoi audytyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv iz vykorystanniam audioknykh khudozhnykh tvoriv [Pre-service Teachers' English Listening Competence Development Through Fiction Audiobooks]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Ternopilskiy natsionalnyi universytet imeni Volodymyra Hnatiuka, Ternopil, 317.*
11. Tomashevskaya, A. Yu., 2019. Formuvannia u maibutnikh farmatsevtiv anhlovnoi leksychnoi kompetentnosti v chytanni ta hovorinni u protsesi samostiinoi roboty [Development of Prospective Pharmacists' English Lexical Competence in Reading and Speaking through Self-directed Study]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Ternopilskiy natsionalnyi universytet imeni Volodymyra Hnatiuka, Ternopil, 279.*
12. Ferenchuk-Piontkovska, I. O., 2019. Metodyka formuvannia nimetskomovnoi kompetentnosti v chytanni publitsystychnykh tekstiv u maibutnikh filolohiv [Methods of Forming Future Philologists' German Competence in Reading Mass Media Texts]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Ternopilskiy natsionalnyi universytet imeni Volodymyra Hnatiuka, Ternopil, 288.*
13. Holub, I. I., 2010. Kryterii vidboru navchalnoho materialu v profesiino oriietovanomu navchanni anhliiskoi movy [Criteria for Selection of Educational Material in Professionally Oriented English Language Teaching], *Naukovi zapysky. Seriiia «Psykhohiia i pedahohika», 15, 286–295.*
14. Solomko, Z. K., 2014. Formuvannia nimetskomovnoi leksychnoi kompetentsii maibutnikh yurystiv u protsesi samostiinoi roboty z vykorystanniam informatsiinykh tekhnolohii [Formation of German Lexical Competence of Future Lawyers in the Process of Independent Work with the Use of Information Technologies]: *dysertatsiia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.02, Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet, Kyiv, 194.*
15. Kham'ska, N. B., 2012. Osoblyvosti vykorystannia prytych u moralnomu vykhovanni pidlitkiv [Peculiarities of the Use of Parables in the Moral Education of Teenagers], *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: pedahohika i psykhohiia, 38, 109–114.*